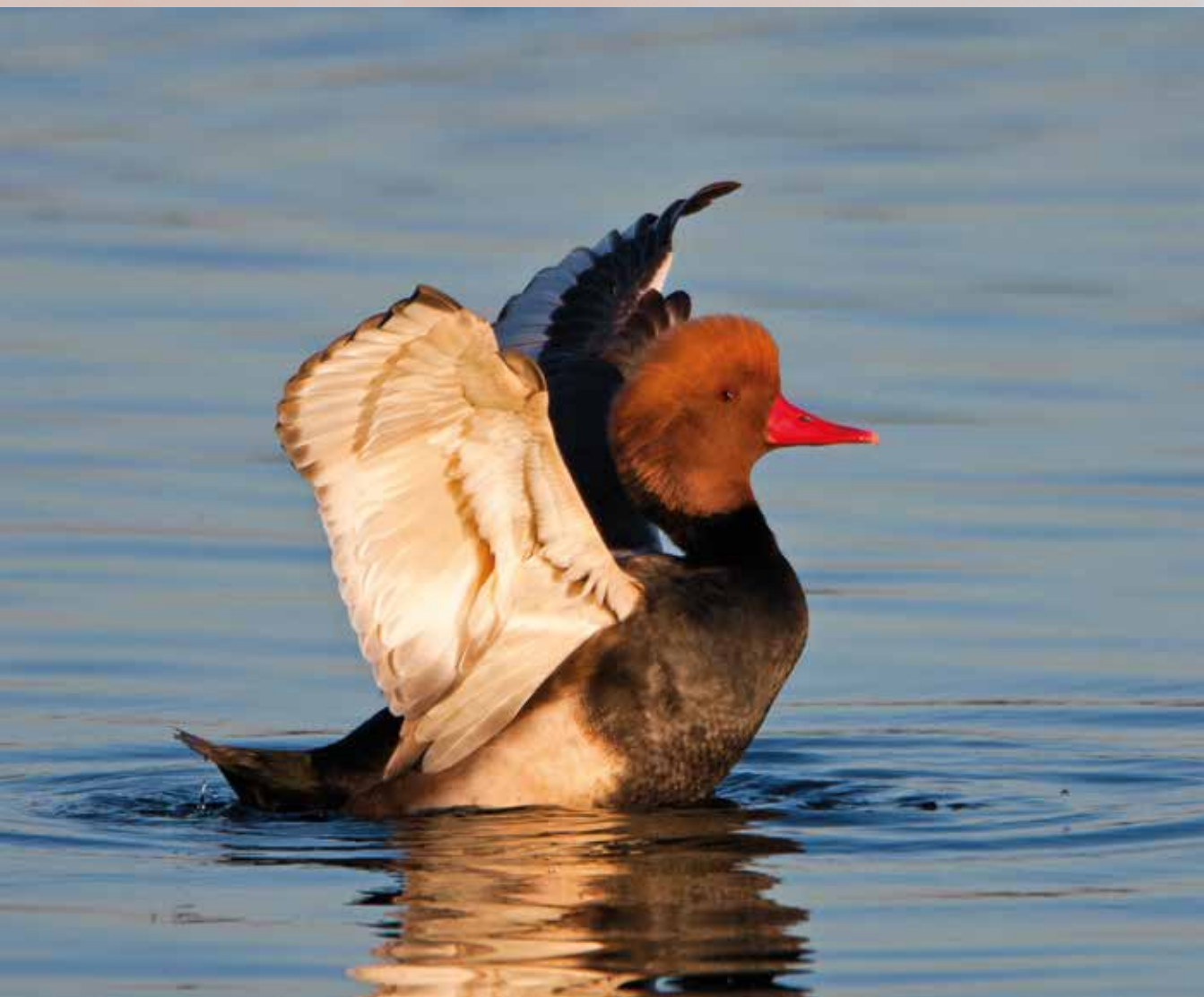

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 17 1 ● 2018

Stekeltjes kunnen vliegen

● Foto's: Jelger Herder.

● Mannetje tiendoornige stekelbaars in paaijkleeft.

● Vrouwje tiendoornige stekelbaars.

Schmidt (2014) beweert dat geïsoleerd liggende poelen alleen met behulp van de mens door vissen bevolkt kunnen worden. Het zou onwaarschijnlijk zijn dat eitjes van vissen, gehecht aan stukjes waterplant in een vogelsnavel of in poep van vogels verspreiding van vissen mogelijk maakt.

Mijn leven lang zwerf ik over de opgespoten terreinen rondom Amsterdam. In menig spontaan ontstane plas heb ik daar tiendoornige stekelbaarsjes zien verschijnen. Dat vissen in het algemeen nooit in geïsoleerd water kunnen komen zonder bemoeienis van mens of dier verdient nadere studie door enkele nieuwe poelen te monitoren.

In het Westelijk Havengebied liggen dertig poelen, die veelal 'in het droge' zijn gegraven met als doel de voortplanting van de rugstreeppad te waarborgen. Als die poelen gevuld worden met water, dat elders uit sloten werd gepompt of als er een verbinding is met een afwateringsgreppel, verschijnen onmiddellijk tiendoornige stekelbaarsjes. Maar er zijn ook veel poelen 'in het droge' gegraven waarvan de vulling alleen uit grondwater bestaat.

Nieuwe poelen

In 2009 deed zich een kans voor om drie grote poelen vanaf de aanleg te volgen. Midden in de uitgestrekte kurkdroge zandvlaktes verschenen in 2012 de tiendoornige stekelbaarsjes. Opvallend is dat dit de enige soort is die deze poelen koloniseert. Hoe groter de poelen des te groter de kans op kolonisatie door deze vissoort. In de grotere poelen foerageren meer vogels dan in kleine poelen. Het duurt drie tot vier jaar voor ze verschijnen en het bevestigt mijn opvatting dat geïsoleerd liggend water wel degelijk bevolkt kan worden door vis. In eerste instantie is dit visbroed dat gelijktijdig verschijnt met de eerste waterplanten. In 2016 zijn er weer nieuwe poelen 'in het droge' gegraven. Twee grote poelen en een kleine. De vraag is of de stekeltjes hier ook weer naar toe 'vliegen'.

Wellicht in de vorm van uitgepoepde eitjes van vogels die hier muggenlarven, waterinsecten en kikkersvisjes eten. Of mogelijk als eitje verstopt in een sliertje waterplant aan de snavel van een lepelaar die de poelen bezoekt. Vogels spelen dus naar mijn mening een belangrijke rol in de verspreiding van vis. Opvallend is dat dit alleen maar de tiendoornige stekelbaars betreft. In 2016 zag ik weer een explosie van duizenden kleine tiendoornige stekelbaarsjes in een drie jaar oude grote langwerpige poel. Ook zag ik hier een vos en een haas door het water zwemmen. Misschien doen die ook mee aan de verspreiding van vissen door de lucht.

Martin Melchers
martmelchers@gmail.com

● Vrouwje.

Literatuur

● SCHMIDT, R., 2014. Transporteren eenden vissen naar voortplantingswateren van amfibieën? *Ravon* 53(16): 31-36.